

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра _____ політології _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ЗАПОРОЖЧЕНКО

Вересня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) _____
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки _____
Спеціальність: _____ 052 Політологія _____
Спеціалізація: _____ -- _____
Освітньо-професійна/наукова програма: _____ ОПП Політологія _____
(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни « Політика європейської інтеграції».
– Одеса: ОНУ, 2022. – 24 с.

Розробник:

Ніколасва Майя Іванівна – кандидат політичних наук, доцент, професор
кафедри політології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від “29” 08 2022 р.
Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____ Політологія
(підпис) _____ (Василь ПОПКОВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____ ФМВПС
Протокол № 1 від “30” 08 2022 р.
Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від “28” 08 2022 р.
Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність: <u>052 Політологія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	ДПП_ПНБ_05	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
		8-й	9-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	12 год.
		<i>Практичні</i>	
		10 год.	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	78 год.
Форма підсумкового контролю: залік			

Робоча програма дисципліни “Політика європейської інтеграції” складена відповідно до освітньої програми **052 Політологія**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Політика європейської інтеграції» є формування у слухачів сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок у сфері європейської інтеграції: чинників її виникнення, процесу еволюції та перспектив розвитку, надання знань та формування вмінь, необхідних для розуміння та здійснення державно-владних перетворень в сучасній Україні з метою розвитку та реалізації політики європейської інтеграції нашої держави.

Завданнями дисципліни є:

- ✓ Оновлення та поповнення знань щодо історії європейської інтеграції; інституційної основи Європейського Союзу та організаційних форм діяльності цього об’єднання; вироблення та

прийняття рішень в ЄС; стратегії розвитку європейської інтеграції; відносин України з ЄС;

- ✓ Аналіз політики європейської інтеграції;
- ✓ Аналіз відносин між Україною та ЄС.
- ✓ Практична розробка і впровадження європейської політики України у відповідності до внутрішніх та зовнішніх соціополітичних викликів
- ✓ Розробка стратегій європейської інтеграції України (галузевих, секторальних, загальнодержавних);
- ✓ Використання практичних навичок з управління проектом циклом при здійсненні проектної діяльності за програмами ЄС.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

компетентності соціально-особистісні:

КСО-11: розуміння соціально-політичних процесів у державі;

загальнонаукові (системні):

КЗН-01: базові знання системних закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства;

ПРОФЕСІЙНІ (ФАХОВІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

загально-професійні:

КЗП-04: базові уявлення про системні закономірності розвитку міжнародних і внутрішньополітичних відносин, механізмів і засобів взаємодії різноманітних суб'єктів політики, діяльності політичних інститутів;

спеціалізовано-професійні

КСП-02: здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички у питаннях організації процесу ефективної взаємодії політичних суб'єктів корпоративного, національного та міжнародного рівнів на основі нормативно-правового регламентування;

Програмними результатами навчання за дисципліною «Політика європейської інтеграції» є:

КСО-11	<p>РН45: На основі знань глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій уміти здійснювати аналіз поточних явищ і процесів політичного життя країни/регіону/міжнародного середовища, формувати власні погляди на явища, події, процеси.</p> <p>РН46: На основі розуміння причинно-наслідкових зв'язків, умов і тенденцій розвитку моделювати певні об'єкти політичної реальності заради визначення або уточнення їх характеристик та раціоналізації</p>
---------------	---

	<p>засобів впливу на них з боку суб'єктів управління.</p> <p>РН47: В умовах професійної діяльності на основі формування цілісного уявлення про процеси і явища соціально-політичного життя складати прогнози їх розвитку з метою передбачення і попередження негативних соціальних наслідків.</p> <p>РН48: З урахуванням глобальних і локальних чинників і тенденцій прогнозувати подальший розвиток політичних інститутів, структур, політичної системи в цілому.</p>
КЗН-01	<p>РН1: На основі знань історії власної науки, світової політичної думки виявляти і обґрунтовувати власні світоглядні та наукові позиції.</p> <p>РН2: На основі знань глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій уміти здійснювати аналіз поточних явищ і процесів політичного життя країни/регіону/міжнародного середовища, формувати власні погляди на явища, події, процеси.</p> <p>РН3: На основі розуміння причинно-наслідкових зв'язків політичних явищ і процесів уміти моделювати певні об'єкти політичної реальності заради визначення або уточнення їх характеристик та раціоналізації засобів впливу на них з боку суб'єктів управління.</p> <p>РН4: У складі груп фахівців або самостійно, за допомогою сучасних методик визначати тенденції розвитку сучасних економічних і соціально-політичних процесів та перспективні вектори діяльності політичної організації, державної установи, професійного колективу.</p>
КЗП-04	<p>РН16: У складі груп фахівців або самостійно визначати тенденції розвитку сучасних економічних і соціально-політичних процесів та перспективні вектори діяльності політичної організації, державної установи, професійного колективу.</p> <p>РН17: Розробляти тактичні та оперативні плани діяльності державних і громадських структур і організацій, дослідницьких колективів у сфері внутрішньо державного і міжнародного співробітництва.</p> <p>РН18: З урахуванням глобальних і локальних чинників і тенденцій прогнозувати подальший розвиток політичних інститутів, структур, політичної системи в цілому.</p> <p>РН19: З урахуванням глобальних тенденцій і на основі правових норм здійснювати управління політико-інформаційними процесами, надавати новини і матеріали для ЗМІ.</p>
КСП-02	<p>РН16: У складі груп фахівців або самостійно визначати тенденції розвитку сучасних економічних і соціально-політичних процесів та перспективні вектори діяльності політичної організації, державної установи, професійного колективу.</p> <p>РН17: Розробляти тактичні та оперативні плани діяльності державних і громадських структур і організацій, дослідницьких колективів у</p>

	<p>сфері внутрішньо державного і міжнародного співробітництва.</p> <p>РН18: З урахуванням глобальних і локальних чинників і тенденцій прогнозувати подальший розвиток політичних інститутів, структур, політичної системи в цілому.</p> <p>РН19: З урахуванням глобальних тенденцій і на основі правових норм здійснювати управління політико-інформаційними процесами, надавати новини і матеріали для ЗМІ.</p>
--	--

Дисципліна забезпечує базові теоретичні знання та практичні навички з європейської інтеграції як міждисциплінарного комплексного напрямку. Вивчення цього курсу має важливе значення для формування наукового світогляду студентів і майбутньої професійної діяльності фахівців спеціальності «Політологія».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- історію, основи, принципи і тенденції розвитку європейської інтеграції;
- час та історичні обставини та умови приєднання європейських країн до Європейських Спільнот та до Європейського Союзу;
- особливості правової системи ЄС;
- принципи функціонування інституцій ЄС;
- механізми співробітництва ЄС з третіми країнами;
- вплив глобалізаційних процесів на розвиток стосунків ЄС та України;
- основні виклики, які стоять сьогодні перед ЄС та Україною;
- критерії та процедуру вступу нових країн до ЄС;
- досягнення та перспективи європейської інтеграції України.
- про основні проекти та програми ЄС, які зорієнтовані на Україну;

ВМІТИ:

- оперувати системними знаннями про історію створення Європейського Союзу та тенденції його розвитку;
- аналізувати інтеграційні процеси в ЄС та робити висновки щодо їх впливу на геополітичне становище України;
- орієнтуватися в правовій системі та інституційній структурі ЄС, принципах взаємодії органів та інституцій ЄС між собою;
- здійснювати аналіз та прогнозування розвитку європейської інтеграції;
- робити розрахунки стосовно впливу інтеграційних явищ і процесів на подальший розвиток європейської інтеграції;
- розроблювати і впроваджувати європейську політику України у відповідності до внутрішніх та зовнішніх соціополітичних викликів;

- використовувати отримані знання з метою вдосконалення процесів державотворення в Україні;
- вміти розробляти стратегії європейської інтеграції України (галузеві, секторальні, загальнодержавні);
- визначати перспективи співробітництва України та ЄС;
- орієнтуватися в основних розділах Угоди про асоціацію;
- використовувати навички з управління проектом при здійсненні проектної діяльності за програмами ЄС;
- удосконалити навички роботи з технологіями пошуку і аналізу відповідної інформації;
- виконувати функції консультанта органів державної влади в процесі європейської інтеграції України, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Сутність та сучасний стан європейських інтеграційних процесів.

Тема 1.1. Сутність та види інтеграції.

Поняття терміну «інтеграція». Інтеграція як процес і як стан. Основні ознаки економічної інтеграції. Основні етапи економічної інтеграції та їх характеристика: зона вільної торгівлі; митний союз; спільний ринок; економічний союз; політичний союз. Соціокультурний та політичний союз як найвищий рівень інтеграційного процесу

Тема 1.2. Історія європейської інтеграції

Мотиви європейської єдності. Етапи європейської інтеграції: Перший етап (1950-1968). Практичне втілення ідеї європейської інтеграції Другий етап (1969-1975). Поглиблення і розширення «спільного ринку» Третій етап (1975-1984). Певний застій європейського будівництва Четвертий етап (1985-1992). Виникнення нових інтеграційних структур П'ятий етап (1993-2009). Поглиблення євроінтеграційних процесів. Шостий етап (2009-сьогодення). ЄС після Лісабонської угоди. Нові виклики та відповіді на них.

Тема 1.3. Політика ЄС щодо розширення

Об'єднання континенту. Союз двадцяти восьми. Кандидати на вступ Західнобалканські країни та Ісландія. До яких меж може розширюватися ЄС?

Умови членства в ЄС та процес вступу. Основні етапи вступу до Європейського Союзу: консультативний етап, оцінювальний етап, переговорний етап, ратифікаційний етап, імплементаційний етап. «Копенгагенські критерії» Процес приєднання до ЄС

Тема 1.4. Європейська політика сусідства та Ініціатива ЄС «Східне партнерство».

«Європейська політика сусідства» від 12 травня 2004 року.

Двосторонні Плани дій - основний інструмент реалізації Європейської політики сусідства. Німецька ініціатива «ЄПС плюс» (ENPPlus). Південний та Східний напрямки Європейської політики сусідства: «Союз для Середземномор'я» та «Східне партнерство». Саміт «Східного партнерства» 7 травня 2009 р. Програма комплексного інституційного розвитку (Comprehensive Institution-Building Programme).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Правова та інституційна система ЄС

Тема 2.1. Право Європейського Союзу. Установчі договори ЄС.

Правова система ЄС. Принципи права ЄС. Паризький договір. Римські договори. Єдиний Європейський Акт. Маастрихтська угода. Амстердамський договір. Ніщський договір Лісабонський договір. Вторинне законодавство ЄС

Тема 2.2. Інституції Європейського Союзу.

Інституційна структура ЄС. Рада ЄС. Європейський Парламент. Європейська Комісія. Суд Європейського Союзу та Суд першої інстанції. Рахункова Палата. Європейська Рада. Європейський центральний банк
Консультативні органи: Економічний і соціальний комітет, Комітет Регіонів

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Відносини Україна – ЄС: проблеми та перспективи

Тема 3.1. Правові рамки відносин України з Європейським Союзом.

Закон України «Про основи національної безпеки України». Угода про партнерство і співробітництво України з Європейським Союзом 1 березня 1998 року. Саміт Україна – ЄС 5 вересня 1997 року. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС». Спільну стратегію ЄС щодо України 11 грудня 1999 р.

План дій Україна – ЄС 21 лютого 2005 р. «Східне партнерство» для України.
Угода про Асоціацію між Україною та ЄС, 16 вересня 2014 р.

Тема 3.2. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

Передісторія Угоди про Асоціацію. Політична асоціація та економічна інтеграція. Основні розділи Угоди про асоціацію. Преамбула. Загальні принципи. Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки. Юстиція, свобода і безпека. Торгівля та суміжні питання (ПВЗВТ). Економічна та галузева співпраця. Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством. Інституційні, загальні та прикінцеві положення. Нові інституції асоціації.

Тема 3.3. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі

Концептуальна сутність поглибленої та всеохопної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Загальний огляд змісту Розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею». Доступ товарів на ринки. Доступ товарів на ринки. Засоби захисту торгівлі. Митні послуги. Технічні стандарти для промислових товарів. Безпечність харчових продуктів. Послуги. Державні закупівлі. Права інтелектуальної власності. Політика щодо конкуренції.

Тема 3.4. Економічне, галузеве та фінансове співробітництво

Поняття економічного співробітництва між Україною та ЄС. Основні види економічного співробітництва. Макроекономічна допомога та фінансове співробітництво. Положення Угоди та фінансова допомога від ЄС. Фінансові послуги, транспорт. Енергетика, охорона довкілля. Сільське господарство. Захист споживачів, соціальна політика. Перспективи імплементації положень Угоди про асоціацію про економічне, галузеве та фінансове співробітництво.

Тема 3.5. Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада

Агентства та програми ЄС – можливості участі. Агентства ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії. Співпраця у галузях освіти, навчання та культури. реформування та модернізацію вищої освіти у відповідності до Болонського процесу. Впровадження нового Закону України «Про вишу освіту». Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту. Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО. Співробітництво у сфері науки та технологій. Програма «Горизонт 2020». Транскордонне

співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України. Спільна операційна програма Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки.

Тема 3.6. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію. Політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію.

Юридичний вимір виконання Угоди про асоціацію. Наближення законодавства України до права ЄС. Органи виконавчої влади у впровадженні УА. Двосторонні органи. Економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС. Автономні торговельні преференції (АТП): досвід використання. ПВЗВТ: зміни торговельного режиму після 1 січня 2016 року Зростання ролі громадянського суспільства при виконанні угоди про асоціацію. Багатосторонній Форум громадянського суспільства. Дорадча група щодо ПВЗВТ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Усього	Денна форма			Усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		л	п/с	ср*			л	п/с
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Сутність та сучасний стан європейських інтеграційних процесів.								
Тема 1.1. Сутність та види інтеграції.	8	2	-	6	6			6
Тема 1.2. Історія європейської інтеграції	10	2	2	6	7	2		6
Тема 1.3. Політика ЄС щодо розширення	10	2	2	6	7			6
Тема 1.4. Європейська політика сусідства та Ініціатива ЄС «Східне партнерство».	8	2	-	6	6			6
Разом за змістовим модулем 1	36	8	4	24	26	2		24
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Правова та інституційна система ЄС								
Тема 2.1. Право Європейського Союзу. Установчі договори ЄС.	9	2		6	7			6
Тема 2.2. Інституції ЄС	9	2	2	6	7	2		6
Разом за змістовим модулем 2	18	4	2	12	14	2		12
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Відносини Україна – ЄС: проблеми та перспективи								
Тема 3.1. Правові рамки відносин України з	5	2		2	6			6

Європейським Союзом.								
Тема 3.2. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	6	2	2	2	7	2		6
Тема 3.3. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі	5			4	7			6
Тема 3.4. Економічне, галузеве та фінансове співробітництво	5			6*	11	2		9*
Тема 3.5. Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада	6	2		6*	11	2		9*
Тема 3.6. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію Політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію.	9	2	2	4	8	2		6
Разом за змістовим модулем 3	36	8	4	24	50	8		42
<i>Усього годин</i>	90	20	10	60	90	12		78

ІНДЗ*

5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.
6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Визначальні чинники європейської інтеграції (дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).	2
2	Тема 2: Критерії, етапи, процедури вступу до ЄС як зразок «трансформуючого впливу» Євросоюзу (дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).	2
3	Тема 3: Особливості права та інституційної системи ЄС (дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).	2
4	Тема 4 : Класифікація спільних політик ЄС. Сучасні завдання регіональної політики ЄС та політики згуртування(дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).	2

5	Тема 5: Європейська інтеграція України: досягнення та перспективи(дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).	2
---	---	---

7. Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Сутність та види інтеграції. [1]	6
2	Тема 1.2. Історія європейської інтеграції [2]	6
3	Тема 1.3. Політика ЄС щодо розширення [1] [2]	6
4	Тема 1.4. Європейська політика сусідства та Ініціатива ЄС «Східне партнерство». [1] [2]	6
5	Тема 2.1. Право Європейського Союзу. Установчі договори ЄС. [1]	6
6	Тема 2.2. Інституції Європейського Союзу. [1]	6
7	Тема 3.1. Правові рамки відносин України з Європейським Союзом. [1]	2
8	Тема 3.2. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1] [2]	2
9	Тема 3.3. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі [1]	4
10	Тема 3.4. Економічне, галузеве та фінансове співробітництво [1] [3] <i>(ІНДЗ на тему: Процес європейської інтеграції України крізь призму розвитку взаємовідносин з країнами-членами ЄС (обрати будь яку країну-учасницю ЄС, проаналізувати відносини з Україною та надати практичні рекомендації щодо подальшого розвитку відносин у відповідній сфері)</i>	6
11	Тема 3.5. Можливості участі у програмах та проектах ЄС: громада, бізнес, влада[1] [3] <i>(ІНДЗ на тему: Процес європейської інтеграції України крізь призму розвитку взаємовідносин з країнами-членами ЄС (обрати будь яку країну-учасницю ЄС, проаналізувати відносини з Україною та надати практичні рекомендації щодо подальшого розвитку відносин у відповідній сфері)</i>	6

12	Тема 3.6. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію Політико-правовий вимір виконання угоди про асоціацію. [1] [2]	4
----	---	---

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних занять;
- [2] – написання рефератів, есе;
- [3] – індивідуальне навчально-дослідне завдання.

9. Методи навчання

Методи навчання спрямовані на ефективне розв'язання навчально-професійних завдань:

- ✓ *Словесні:* лекції (проблемні, лекції-візуалізації), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.
- ✓ *Наочні:* ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень
- ✓ *Практичні:* виконання індивідуальних завдань тощо.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Підсумковий контроль - **залік**

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом на підставі наданої викладачем літератури; вільно та аргументовано викладає вивчений матеріал під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу;	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних питань під час практичного заняття, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; використовує набуті теоретичні знання при виконання індивідуальної та самостійної роботи;

	самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; проводить аналіз та порівняння вивченого матеріалу. Здобувач здатен формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; вільно використовує категоріальний апарат дисципліни; при представленні деяких питань не вистачає аргументації відповіді та застосування додаткової, самостійно вивченої інформації; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно відповів на більшість запитань /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом та категоріальним апаратом на початковому рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	має елементарні навички виконання завдання; правильно відповідає на половину запитань; виконав на достатньо примітивному рівні індивідуальні та самостійні завдання.

Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом фрагментарно, без аргументації та обґрунтування; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити узагальнення, не володіє категоріальним апаратом; не може надати чітких відповідей та робити висновки.	не виконує індивідуальних завдань, але може дати відповідь на декілька питань для підсумкового контролю, здатен правильно вирішити окремі тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє категоріальним апаратом та навчальним матеріалом	не може дати відповідь на жодне питання з підсумкового контролю, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та підсумкового контролю

1. Походження й розвиток європейської інтеграції.
2. Причини виникнення перших інтеграційних об'єднань у Європі.
3. Основні договори на шляху становлення Європейського Союзу.
Поглиблення євроінтеграції: Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС.
4. Передумови виникнення спільного економічного та валютного союзу у ЄС згідно основоположних договорів.
5. Загальний аналіз інституційної побудови ЄС.
6. Еволюція створення основних органів Співтовариства.
7. Європейська рада
8. Рада міністрів ЄС
9. Європейська комісія
10. Європейський суд
11. Палата аудиторів.
12. Допоміжні інституції ЄС: економічно-соціальний комітет ЄС, комітет регіонів, інші органи Європейського Союзу.
13. Особливості прийняття рішень у ЄС.
14. Проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС.
15. Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС.
16. Регіональна політика.
17. Соціальна політика.
18. Конкурентна політика.

19. Секторальні політики ЄС – загальна характеристика.
20. Промислова та підприємницька політики.
21. Економічний вектор науково-дослідної політики.
22. Роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС.
23. Транспортна політика.
24. Сільськогосподарська політика та політика щодо рибальства.
25. Поняття бюджетної політики Європейського Союзу.
26. Принципи формування бюджету та бюджетної консолідації у ЄС.
27. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.
28. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС.
29. «Угода про партнерство та співробітництво».
30. «Концепція адаптації законодавства України до законодавства ЄС».
31. Особливості процесу формування та підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
32. Порядок денний асоціації Україна – ЄС.
33. Досвід інших держав стосовно реалізації угод про асоціацію з ЄС.
34. Передісторія Угоди про Асоціацію.
35. Політична асоціація та економічна інтеграція.
36. Основні розділи Угоди про асоціацію – загальна характеристика.
37. Преамбула. Загальні принципи.
38. Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки.
39. Юстиція, свобода і безпека.
40. Торгівля та суміжні питання (ПВЗВТ).
41. Економічна та галузева співпраця.
42. Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством.
43. Інституційні, загальні та прикінцеві положення. 59. Нові інституції асоціації. 60. Концептуальна сутність поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС
44. Загальна характеристика економічного співробітництва між Україною та ЄС.
45. Агентства та програми ЄС – можливості участі.
46. Агентства ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії.
47. Співпраця у галузях освіти, навчання та культури.
48. Впровадження нового Закону України «Про вищу освіту». Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту.
49. Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО.
50. Співробітництво у сфері науки та технологій.
51. Програма «Горизонт 2020».

52. Транскордонне співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України.
53. Спільна операційна програма Польща-Білорусь-Україна на 2014-2020 роки.
54. Особливості діяльності з управління проектами.
55. «Східне партнерство» у відносинах Україна – ЄС

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль												ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3							
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T2.1	T2.2	T3.1	T3.2	T3.3	T3.4	T3.5	T3.6	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

- ✓ Робоча програма навчальної дисципліни «Політика європейської інтеграції»;
- ✓ Силабус;
- ✓ Мультимедійні презентації;
- ✓ Методичні вказівки до семінарських/практичних занять та самостійної роботи

Вищезазначене навчально-методичне забезпечення розміщено у гугл класі за посиланням:

<https://classroom.google.com/c/NTcwNzEwMTMxMTRa?cjc=zcn2kia>

14. Рекомендована література

Основна

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) / 30.3.2010 UA Офіційний вісник Європейського Союзу. URL: <http://www.minjust.gov.ua/file/23491>
3. Стратегія комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018—2021 роки. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 779-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/250383204>
4. Буряк П.Ю., Гупало О.Г. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності: навчальний посібник. 2-ге видання, доповнене. Київ: Хай-Тек Прес, 2008. 352 с.
5. Впроваджуючи Угоду про асоціацію Україна-ЄС: перші уроки, наслідки, практики використання/ за ред. Сушка О.В. Київ, 2016. 40 с.
6. Європейська інтеграційна політика: навч. посіб. / А. М. Поручник, В. І. Чужиков, Д. О. Ільницький, О. А. Федірко ; за заг. ред. В. І. Чужикова. Київ: КНЕУ, 2010. 452 с. URL: <http://posibniki.com.ua/catalog-evropeyska-integraciyna-politika---chuzhikova-v-i>
7. Європейська інтеграція: навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 344 с. URL: http://cul.com.ua/preview/europ_integr.pdf
8. Європейська інтеграція: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом

- «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А.Грицяка та Д. І.Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Posibnyk.pdf>
9. Європейська інтеграція: навчальний посібник / ред. М.І. Макаренко, Л.І. Хомутенко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 344 с.
10. Європейський Союз: загальна інформація, організаційна структура, правова система : словник-довідник / уклад. Кононенко Ю. С., Лубко І. М. Черкаси, 2019. 290 с. URL: <http://eprints.cdu.edu.ua/1965>
11. Короткий посібник з Угоди про Асоціацію. URL: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf
12. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції: підручник/ М. П. Мальська, Н. В. Антонюк та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 320 с.
13. Матюшенко І.Ю., Беренда С.В., Резніков В.В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 496 с.
14. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. Що, чому і як? : посібник / За заг. ред. Емерсона М., Мовчан В. / Центр європейських політичних досліджень (CEPS, Брюсель), 23 Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД, Київ). – ISBN 978-617- 7393-38-1. 255 с.
15. Політика європейської ітерації: конспект лекцій / Укладачі А.Л. Помаза-Пономаренко, Т.О. Луценко. Харків: НУЦЗУ, 2016. 40 с.
16. Свешніков С.М., Юрченко В.В., Крижановський В.І. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України: навч. посібник. Київ., 2016. 39 с.
17. Україна на шляху до європейської інтеграції: історико-правовий екскурс: Монографія / М. Р. Аракелян (ред.) та ін. Одеса: Фенікс, 2020. 238 с.

Додаткова

1. Антонова Т. Середземноморська політика ЄС. URL: http://vmv.kyumu.edu.ua/confs/2010_04_25/antonova.htm
2. Бетлій О., Кравчук В. Реформа державної допомоги в Україні, Аналітична записка в рамках Проекту «Економічні аспекти європейської інтеграції України в розрізі пріоритетів Угоди про асоціацію: Експертний аналіз, рекомендації і громадське обговорення». URL: http://www.ier.com.ua/ua/public_events?e=102
3. Вплив ПВЗВТ між Україною та ЄС на різні категорії населення: мікро-моделювання за допомогою прикладної моделі загальної рівноваги - Проекти

- Інститут економічних досліджень та політичних консультацій: сайт. URL: http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials
4. Галиць О. Вдосконалення банківської діяльності в контексті євроінтеграційних процесів / Зб. праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції. Чернівці, 2006. Вип. 7: Економічні науки. с. 177-182.
 5. Грубінко А.В. Європейський Союз після Brexit: продовження історії:и моногр. / А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021. 258 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42066/1/%D0%93%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C%20%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>
 6. Гупало О.Г. Співробітництво України з Європейським Союзом – новий етап взаємовідносин. *Вісник Львівського Університету. Серія економічна*. 2016. Вип. 35. С. 173–179.
 7. Довідник з європейської інтеграції / за ред. О. Б. Чернеги. - Львів: Магнолія-2006, 2019. 384 с.
 8. Енергетична стратегія України на період до 2030 року від 24.07.2013 №1071-р Законодавство України: сайт. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13/paran3#n3>
 9. Євросоюз і Мексика домовилися про вільну торгівлю. Все, що треба знати сьогодні. ДЖЕРЕЛО: Інтерфакс-Україна. 24.04.2018: сайт. URL: <https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/evrosoyuz-i-meksika-dogovorilis-o-svobodnoytorgovle-1132846.html>
 10. Задоя А. О., Боцула А. П. Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси: суперечливі наслідки/ *Академічний огляд*. 2017. №1(46). С.5-13.
 11. Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування та розвиток: монографія / ред.: В.С. Загорський, О. Я. Красівський. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016. 631 с.
 12. Звіт АМКУ за 2018 рік.
URL:<https://drive.google.com/file/d/1ZpgojNksXXfkf9rTtGMm4fQxf50jb27/view>
 13. Зеленко В.А. Зеленко Н.М. Пенсійна реформа в Україні у контексті Угоди про асоціацію з Європейським Союзом / *Регіоналізм та інтеграція. Науковий Щорічник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича*. 2017. №2 . С. 26–39.
 14. Кадук Н.І., Ніколаєва М.І. Концептуальні підходи до розуміння спільної зовнішньої політики ЄС . *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів : матеріали VIII щоріч. наук.-практ. конф. 19 грудня*

2019 р. / за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С. 16-20.

URL:https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1nsOMq3zsKRgcrI1n-sOSTuxRUdITEN_A

15. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули: колект. монографія. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Ватаманюк-Зелінська У.З. та ін.; за ред. Ситник Н.С. Львів: Апріорі, 2017. 352 с.

16. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. Одеса: Фенікс, 2012. 294 с.

17. Мателешко Ю. Вихід Британії з ЄС: політичні та економічні наслідки для України / Ю. Мателешко / *Геополітика України: історія і сучасність*. – 2017. – Вип. 1. С. 134-142. . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gpuis_2017_1_10

18. Ніколаєва М.І. Особливості державної політики України у сфері регулювання міжнародної трудової міграції на сучасному етапі розвитку. *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали VII щоріч. наук.-практ. конф.* Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. С.166–171. URL:

<https://drive.google.com/drive/folders/1R8hLPAB8GQvCDmAGxcbTYiFI42HL51u>

19. Ніколаєва М. І., Григор'єв О.В. Ціннісний вимір євроінтеграційних процесів в Україні /Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті: моногр.: ред. кол. В.В.Попков, І.С.Огаренко, Н.Є. Степанова О.Ю.Хорошилов. Одеса: ОНУ імені І.І.Мечникова, 2020, 296 с. С.227-247

20. Савка В.Я. Напрями впровадження в ЄС гнучкої інтеграції та її форми – просунутої співпраці *Регіональні студії*. 2021. №25 С. 33-37. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/25/8.pdf>

21. Свешніков С.М. , Юрченко В.В., Крижановський В.І. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України: навчальний посібник, К. 2016. 39 с.

22. Сергій Толстов. Африканський напрям у політиці Європейського Союзу. - європейські історичні студії. 2017. № 7. С.17-42. URL: <http://eustudies.history.knu.ua/sergij-tolstov-afrykanskyj-napryam-upolitytsi-yevropejskogocoyuzu/>

23. Стасишин А.В., Никитюк Ю.І. Вплив валютної політики на поведінку економічних суб'єктів в умовах фінансово-економічної кризи. *Вісник Львівського університету. Серія «Економічна»*. 2013. Вип. 48. С. 20–27.

24. Тренди розвитку громадського суспільства на 2016 рік - Єднання: сайт.
URL: <http://ednannia.ua/177-vektor/11791-trendy-rozvytku-hromadianskohosuspilstva-na-2016-rik>
25. Штрайнци Р. Європейське право/ пер.з нім. Катерина Котюк. ред.укр.вид. Михайло Макієвич. Львів:Астролябія, 2009, 480 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Відділ публікацій – Види діяльності ЄС: сайт. URL: <https://publications.europa.eu/en/web/general-publications/publications>
2. Відділ публікацій - Торгівля: сайт. URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9a2c5c3e-0d03-11e6-ba9a01aa75ed71a1>
3. Вплив ПВЗВТ між Україною та ЄС на різні категорії населення: мікро-моделювання за допомогою прикладної моделі загальної рівноваги - Проекти - Інститут економічних досліджень та політичних консультацій: сайт. URL: http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials
4. Все про ЄС – Європейська Комісія: сайт. URL: https://europa.eu/europeanunion/documents-publications/slide-presentations_en
5. "Горизонт 2020" - Програми фінансування - Можливості фінансування - Фінансування, тендери - Європейська комісія: сайт. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/h2020-sections>
6. Документи 2016 року – Бюджетна політика – Європейська Комісія: сайт. URL: http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2016/2016_en.cfm 25
7. Енергетична стратегія України на період до 2030 року від 24.07.2013 №1071-р Законодавство України: сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13/paran3#n3>
8. Енергетичний союз 2015 року - Публікації - Енергія - Європейська комісія: сайт. URL: <https://ec.europa.eu/energy/en/publications/energy-union-2015>
9. «Еразмус+»: сайт. URL: <http://erasmusplus.org.ua/erasmus.html>
10. Євроінтеграційний портал: сайт. URL: <https://eu-ua.org/>
11. Європейська комісія - Творча Європа: сайт. URL: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/news/2015/1119-ukrainejoms-creativeeurope_en.htm
12. Європейське агентство з безпеки і гігієни праці (EU-OSHA): сайт. URL: <https://osha.europa.eu/>
13. Європейське агентство з охорони зовнішніх кордонів країн-членів: сайт. URL: <https://www.eea.europa.eu/>

14. Європейське агентство з охорони навколишнього природного середовища (EEA): сайт. URL: <https://www.eea.europa.eu>
15. Європейське агентство з питань авіаційної безпеки (EASA): сайт. Режим доступу: <http://www.easa.eu.int/>
16. Європейське агентство з питань морської безпеки (EMSA): сайт. URL: <http://www.emsa.europa.eu/>
17. Європейське бюро судової співпраці (EUROJUST): сайт. URL: <http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>
18. Європейське оборонне агентство (EDA): сайт. URL: <https://www.eda.europa.eu/>
19. Європейське поліцейське управління (EUROPOL): сайт. URL: <https://www.europol.europa.eu/>
20. Європейський банк реконструкції і розвитку: сайт. URL: www.ebrd.com/transitionreport
21. Європейський комітет статистики: Щоквартальні збірки статистичних даних фінансового сектору: сайт. URL: <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>
22. Європейський поліцейський коледж (CEPOL): сайт. URL: <https://www.cepol.europa.eu/>
23. Європейський соціальний фонд. - сайт. URL: <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp>
24. Європейський Союз Зовнішня діяльність - Європейська служба зовнішньої дії: сайт. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/documents/news/2015/20150918_01_en.pdf
25. Європейський Союз: сайт. URL: https://europa.eu/european-union/topics_en
26. Європейський фонд регулювання глобалізації (EGF) – Європейська Комісія: сайт. URL: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326>
27. Історія ЄС: сайт. URL: <http://www.slideshare.net/mshabarek/the-european-union26347944>
28. Національний «Еразмус+» офіс (NEO): сайт. URL: <http://erasmusplus.org.ua/pronas.html>
29. Офіс зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі: сайт. URL: <http://ukraine-office.eu/>
30. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії: сайт. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>
31. Програма ЄС «Креативна Європа» (2014-2020): сайт. URL: <https://creativeeurope.in.ua/>

32. Східне партнерство - Європейський Союз: сайт. URL: http://eeas.europa.eu/eastern/index_en.htm.
33. Торгівля – Європейська Комісія: сайт. URL: <http://ec.europa.eu/trade/>
34. Транспортна політика ЄС – Європейський Союз: сайт. URL: https://europa.eu/european-union/topics/transport_en
35. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції – Євроінтеграційний портал: сайт. URL: <https://eu-ua.org/uryadovyy-ofiskoordynaciyi-yevropeyskoyi-ta-yevroatlantychnoyi-integraciyi>
36. Урядовий портал: сайт. Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
37. EU Competition Policy Presentation Part 1. - YouTube: сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8elyprRbNUg>
38. EU Competition Policy Presentation Part 2. - YouTube: сайт. URL: https://www.youtube.com/watch?v=j_Zy8HqV2bk
39. EU Competition Policy Presentation Part 3. - YouTube: сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hZUKrleLRjs>
40. EU-Africa Declaration on migration and mobility / Fourth EU-Africa Summit. 2-3 April 2014, Brussels. URL: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/pressreleases/2014/04/pdf/fourth-eu-africa-summit-eu-africa-declaration-on-migration-and-mobility>
41. EUR-Lex Access to European Union law. URL: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:52006XC0901%2801%29>
42. EU Social policy - the market's human face?. - YouTube: сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bHI30CB96pg>
43. European Commission The Multiannual Financial Framework 2014-2020 - Frequently Asked Questions. URL: http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm
44. Indices of Primary Commodity Prices 2006-2016 - International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/external/np/res/commod/Table1a.pdf>